

PRZYKŁAD DOBREJ PRAKTYKI W EDUKACJI do opublikowania na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Kielcach

Pełna nazwa szkoły/placówki, w której realizowane jest działanie		III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. C.K. Norwida w Kielcach		
Imię i nazwisko dyrektora szkoły/placówki		mgr Andrzej Zdeb		
Adres	25-613 Kielce, ul. Jagiellońska 4	Strona internetowa: www.3lo.kielce.pl	Tel.: 41 367 61 61	e-mail: 3lo@3lo.kielce.pl
Imię i nazwisko, stanowisko osoby odpowiedzialnej za wartość merytoryczną publikacji		Justyna Kopycińska, nauczyciel języka angielskiego (wojewódzki doradca metodyczny)		
Zakres działania: (proszę zaznaczyć „x” właściwe pole)	Edukacja, dydaktyka	X	Zajęcia pozalekcyjne	
	Wychowanie, opieka i profilaktyka		Pomoc psychologiczno-pedagogiczna	
	Zajęcia wspomagające rozwój ucznia	X	Kształcenie zawodowe	
	Organizacja i zarządzanie		Funkcjonowanie szkoły w środowisku	
	Działania innowacyjne	X	Wyrównywanie szans edukacyjnych	
	Nauczanie zdalne		Warunki i sposoby oceniania	X
	Inne obszary (określić jakie)	Przygotowanie uczniów do egzaminów zewnętrznych		
Temat działania: „Egzaminacyjne S.O.S. - zastosowanie elementów oceniania kształtującego oraz strategii egzaminacyjnych w podnoszeniu efektywności nauczania w zakresie egzaminacyjnej wypowiedzi pisemnej z języka obcego”				
Czas/okres realizacji zadania: etap edukacyjny - szkoła ponadpodstawowa oraz kl. 7 i 8 szkoły podstawowej				
Cele działania: - o rozwijanie kompetencji językowych w zakresie pisanie, - o osiąganie lepszych wyników na egzaminie maturalnym/ egzaminie ósmoklasisty, - o zwiększenie motywacji uczniów do wzięcia odpowiedzialności za efekty nauczania, - o praca w środowisku rówieśniczym – większa waga informacji zwrotnej uzyskanej od kolegi, - o rozwijanie umiejętności współpracy w zespole oraz umiejętności krytycznego myślenia, - o rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, dbałości o jasne formułowanie myśli, - o zapewnienie uczniowi poczucia sukcesu, które rozbudza wiarę we własne możliwości oraz pozytywnie wpływa na proces uczenia się, - o zmniejszenie poziomu stresu – uczenie się w środowisku rówieśniczym, - o rozwijanie samodzielności i poczucia odpowiedzialności za wiedzę swoją i kolegów, - o rozwijanie umiejętności poszukiwania określonej informacji w tekście, - o aktywizacja ucznia do udziału w procesie oceny własnej pracy.				
Opis działania: Przedstawione działanie polega na łącznym zastosowaniu kilku składowych oceniania kształtującego, czyli informacji zwrotnej udzielanej uczniowi w drodze oceny koleżeńskej oraz samooceny , w oparciu o wspólnie uzgodnione z uczniami kryteria sukcesu . Przeprowadzana przez uczniów analiza własnych wypowiedzi pisemnych pozwala im rozwijać umiejętność ich tworzenia, pomaga skupić się na elementach koniecznych do uwzględnienia przez zdającego w różnych rodzajach tekstów pisanych na egzaminie maturalnym na poziomie podstawowym, rozszerzonym, dwujęzycznym oraz na egzaminie ósmoklasisty. Wprowadzenie niniejszej metody do codziennej praktyki umożliwia uzyskiwanie widocznych efektów dydaktycznych również przez uczniów mniej zdolnych, ponieważ odpowiednio podana informacja zwrotna motywuje ich do dalszej pracy i rozwoju.				

Nauczyciel tworzy tabelę zawierającą kryteria sukcesu do danej pracy pisemnej (przykład w załączeniu). Jest to lista elementów, które wpływają na ocenę jego wypowiedzi egzaminacyjnej. Kryteria te będą oczywiście znane uczniom, a nawet przy ich udziale opracowywane w trakcie lekcji powtórzeniowych. Ważne, by listę kryteriów dostosowywać do bieżących potrzeb i by skupiać się na konkretnych kwestiach, a nie jedynie zlecać napisanie tekstu na zadany temat. Kryteria mogą, na przykład dotyczyć poznanych przez uczniów zasad i schematu pisania listu formalnego, czy też bloga lub maila. Jeżeli pisząc, nasi uczniowie stosują zbyt mało przymiotników, odpowiednią ich ilość (np.: 6) podajemy jako kryterium sukcesu. Jeżeli natomiast chcemy, by nasi uczniowie bardziej świadomie stosowali określone wyrażenia spajające części tekstu, ten wymóg również powinien się znaleźć na liście kryteriów (przykład dla szkoły ponadpodstawowej w załączeniu). Gdy kryteria sukcesu są już ustalone, uczniowie przystępują do pisania danego tekstu. Po jego napisaniu, praca na lekcji będzie przebiegała w następujących etapach:

- Każdy uczeń otrzymuje w formie tabeli kryteria sukcesu (załącznik) konieczne do uwzględnienia w pisanej formie.
- Przy każdym punkcie ze schematu oceniania, uczniowie sygnalizują w jakim stopniu są gotowi sprawdzać pracę pod danym względem (SAMOOCENA) – pokazują w ten sposób z czym sami jeszcze mają trudności w danym kryterium. Tę wymianę informacji można przeprowadzić przez umówione sygnały na „tak” i na „nie”, na przykład przez podniesienie prawej czy lewej ręki lub kolorowe karty.
- W drodze losowania uczeń otrzymuje „do oceny” pod względem spełnienia każdego z kryteriów pracę kolegi lub koleżanki (autor pracy nie powinien siedzieć w tej samej ławce co osoba oceniająca) – OCENA KOLEŻEŃSKA.
- Uczniowie dokonują oceny koleżeńskiej według kryteriów, stawiając w określonym miejscu w tabeli ‘+’, jeśli dane kryterium jest spełnione lub ‘-’, jeżeli w pracy kolegi brak danego elementu.
- Po dokonaniu oceny koleżeńskiej, praca zostaje przekazana jej autorowi, który w drugiej rubryce tabeli sam (+/-) ocenia swoją pracę – ma tu możliwość ponownego skupienia się na poszczególnych kryteriach, co jest istotne, zwłaszcza jeżeli w ocenie koleżeńskiej otrzymał za nie minus.
- Po zakończonej samoocenie nauczyciel zbiera prace i przygotowuje dla uczniów własną informację zwrotną.
- Aby dodatkowo wzmocnić zaangażowanie uczniów, nauczyciel nagradza uczniów, których ocena koleżeńska była najbliższa informacji zwrotnej przekazanej przez nauczyciela.

Jeśli na danym etapie nauczania jest to istotne, nauczyciel dokonuje poprawy całościowej pracy, oznaczając błędy, kategoryzując je kolorystycznie oraz dokonując oceny sumarycznej. Oznaczanie błędów nie zawsze jest konieczne, punktem odniesienia będzie spełnienie kryteriów sukcesu - tylko ta część informacji zwrotnej będzie dla niego ważna i przynosząca zamierzony efekt w jego procesie uczenia się. Co oczywiste, ocenie powinny podlegać wyłącznie elementy zawarte w kryteriach sukcesu. Jeżeli jednak chcemy ocenić pracę całościowo, oznaczając i opisując błędy leksykalne czy gramatyczne, przed przystąpieniem do pisania uczniowie powinni dostać informację, że poprawność leksykalno-gramatyczna w danej pracy będzie kryterium sukcesu, czyli, że będzie brana pod uwagę w ocenie. Taki system pracy nad tekstem pozwoli uczniom na doświadczanie poczucia sukcesu, które jest niezbędne w efektywnym przyswajaniu wiedzy. Po utrwaleniu danych kwestii dotyczących pisania, zmieniamy kryteria sukcesu na kolejne (na przykład dotyczące rozwijania bogactwa językowego), tak, by stopniowo tworzyć formę pisemną pożądaną z punktu widzenia wymagań egzaminacyjnych. Dokonując modyfikacji dotyczących zakresu i rodzaju kryteriów poddawanych ocenie bierzemy oczywiście pod uwagę potrzeby i możliwości danej grupy uczniów. Podobny schemat działania można zastosować w analizie i ocenie prac leksykalno-gramatycznych, pamiętając by kryteria sukcesu były jasno sprecyzowane.

Opis uzyskanych efektów:

Uczniowie pracują z zastosowaniem atrakcyjnej metody, która daje doskonałe efekty nauczania poparte wynikami uczniów na egzaminie maturalnym. Uczeń w sposób systemowy przygotowany do pisania tekstu zna wymagania egzaminacyjne, wie za co będzie oceniony i wiedzę tę uwzględnia w swojej pracy. Nauczyciel nie jest już jedynym autorem sukcesów ucznia, ponieważ stymuluje u niego poczucie odpowiedzialności za własne umiejętności językowe. „Otwierając mu drogę” do wniosków z własnej pracy oraz poprawy przed otrzymaniem oceny sumującej, nauczyciel motywuje ucznia do większego zaangażowania w proces przyswajania wiedzy.

Uczeń nabywa również niezwykle ważną społecznie umiejętność oceny siebie i innych. Podczas nauki nie ma nauczyciela, który będzie zapewniał informację zwrotną, gdyż w tym zakresie uczeń polega na swoich kolegach. Ma również okazję nauczyć się dobrać kryteria oceny do sytuacji, oceniać własną pracę oraz przekazywać konstruktywne uwagi innym.

Wygranym w całym procesie jest również nauczyciel, który ma szansę doskonalenia własnego warsztatu pracy, zdobywania nowych doświadczeń oraz satysfakcji z wykonanej pracy. Jeżeli bowiem nasz uczeń, dzięki efektywnemu uzyskaniu informacji zwrotnej, ma poczucie sukcesu oraz świadomość zdobytych umiejętności i wiedzy, my nauczyciele również go mamy.

Wdrożenie opisanej metody jest również korzystne dla placówki macierzystej nauczyciela. Szkoła wzbogaca warsztat kadry o przydatne umiejętności, oferuje uczniom atrakcyjne formy pracy, rozwija kompetencje nauczyciela w zakresie wykorzystania metod aktywizujących, co jest realizacją kierunków polityki edukacyjnej państwa.

Wnioski z realizacji:

Zastosowanie opisanej metody pozwala znacząco podnieść świadomość uczniów co do wymagań egzaminacyjnych. Co istotne, dzięki połączonemu zastosowaniu kilku elementów oceniania kształtującego, uczniowie poznawszy kryteria sukcesu, dokonując samooceny i oceny koleżeńskiej odczuwają odpowiedzialność za własny proces edukacyjny, bardziej się angażują w wykonywane zadania i w pracę na lekcji. Są zdecydowanie bardziej aktywni. Podczas wykonywania zadań domowych dotyczących wypowiedzi pisemnej, robią to bardziej uważnie i świadomie, starając się uwzględnić wszystkie wymagane elementy. Pisząc, uczniowie stosują bardziej wyszukane słownictwo, różnorodne konstrukcje gramatyczne, co w zdecydowany sposób podnosi jakość wypowiedzi, a co za tym idzie, egzaminacyjną ocenę ich pracy.

Na czyje potrzeby odpowiada działanie:

- potrzeby uczniów w zakresie rozwijania umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej z języka obcego, niezbędnej w przygotowywaniu się do egzaminu zewnętrznego (egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny na poziomie podstawowym, rozszerzonym i dwujęzycznym),
- potrzeby nauczycieli w zakresie bardziej efektywnego przygotowania uczniów do egzaminów zewnętrznych,
- potrzeby szkoły – podnoszenie jakości pracy szkoły oraz efektów nauczania.

W jaki sposób zostanie zapewniona ciągłość /trwałość /cykliczność działania?

Działanie, które zostało wprowadzone w III LO w Kielcach jako innowacja pedagogiczna, weszło do stałej praktyki dydaktycznej autorki metody. W ramach pełnienia przez p. Justynę Kopycińską funkcji wojewódzkiego doradcy metodycznego języka angielskiego (ŚCDN w Kielcach) przeprowadzone zostały również lekcje otwarte oraz szkolenia z zastosowania tej metody przez nauczycieli języków obcych szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Instytucje wspomagające realizację podjętych działań:

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach

Trudności w realizacji (ewentualne wskazówki w kwestii rozwiązywania problemów):

Zaproponowana metoda nie rodzi problemów, których nie da się rozwiązać konsekwentnie realizując jej założenia. Sposób i zakres jej wykorzystania zależy od decyzji nauczyciela opartej na analizie poziomu i bieżących potrzeb powierzonych mu uczniów. Z czasem należy poszerzać zakres kryteriów sukcesu – zwłaszcza leksykalno-gramatycznych – jednocześnie pomijając w tabeli te elementy, o których wiemy, że są już przez uczniów w pełni opanowane (oczywiste).

Jeżeli dokonując oceny koleżeńskiej i/ lub samooceny uczniowie nie są do końca pewni czy dane kryterium zostało w pracy pisemnej spełnione czy nie (np.: czy informacja zawarta w poleceniu została przekazana czy też nie), należy im zasugerować oznaczanie kryterium jako '+' łamany na '-'.

Uzasadnienie zgłoszenia:

Każdy nauczyciel stara się w codziennej praktyce stosować metody, które uatrakcyjnają zajęcia oraz są skuteczne pod względem osiągania założonych celów dydaktycznych i wychowawczych. Nieodzownym choć trudnym do osiągnięcia elementem skutecznego kształcenia jest również jak najpełniejsze zaangażowanie ucznia w ten proces, dlatego każde działanie pobudzające jego motywację jest cenne. Wprowadzenie opisanej metody ma na celu zachęcenie uczniów do wzięcia większej odpowiedzialności za proces uczenia się, aktywizowanie ich poprzez mniej popularne metody pracy, co z kolei pozwala na podnoszenie ich kompetencji w zakresie znajomości i praktycznego zastosowania języka obcego. Opisaną metodę można wykorzystać nie tylko dla udzielania informacji zwrotnej związanej z tworzeniem przez uczniów egzaminacyjnych wypowiedzi pisemnych. Może być ona równie skuteczna w rozwijaniu innych sprawności językowych, w nauczaniu słownictwa oraz środków gramatyczno-leksykalnych. Po odpowiednim zaadaptowaniu, sprawdzi się doskonale zarówno na poziomie szkoły ponadpodstawowej jak i szkoły podstawowej.

Wykaz załączników:

- przykładowa tabela do oceny realizacji kryteriów

- przykładowe kryteria sukcesu dla szkoły ponadpodstawowej w zakresie bogactwa językowego
- zdjęcia uczniów podczas pracy (za zgodą na opublikowanie wizerunku)
- oświadczenie dyrektora szkoły

Wyrażam zgodę na opublikowanie na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Kielcach przedstawionego przykładu dobrej praktyki.

DYREKTOR SZKOŁY

mgr Andrzej Zdeb

Kielce, dn. 18.01.2023 r.

Miejscowość, data

Podpis dyrektora szkoły/placówki